

Prețurile

pentru Sibiu pe 1 an întreg 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dus la casa cu 1 fl. mai mult pe an; — trimis cu poșta în lăuntrul monarhiei pe 1 an întreg 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — În străinătate pe 1 an 10 fl. sau 22 franci, pe 6 luni 5 fl. sau 11 franci. — Numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politic, national-economic și literar.

Anul IV.

Ori-ce inserate,

se platesc pe serie s'eu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la a două și a trei'a câte 6 cr. v. a. și preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face în modulu celu mai usioru prin assemnatiunile poștei statului, adressede de a dreptulu la Redactiunea Diariului

„Observatoriulu“ în Sibiu.

Nr. 99.

— Sibiu, Mercuri 9/21 Decembre. —

1881.

Obiceiurile juridice ale poporului romanu.

Intrebări asupra legaturilor satesci, casnice și de lucruri între țierani.

(Fine.)

§. 357. Cu ce tocméla imprumuta țieranii unulu altuia grâu, ovesu și alte lucruri?

— si cari dintr'insele se inapoiadia érași în lucruri întocmai de acelasi felu?

§. 358. Sunt ore ceva deosebite obiceiuri, candu unulu da altuia casa cu chiria sau unu pamentu cu arenda?

§. 359. Ce felu de obiceiuri sunt pe acolo la inchirierea vitelor pentru lucru sau pentru prasila?

§. 360. Ce scopu are darea arvunei?

— cum se mai numesce?

— cine o da?

— camu câta în alaturare cu prețulu peste totu?

— si în ce impregiurari anume arvun'a se pôte da inapoi?

§. 361. Crede ore poporulu că o invoieła se pôte strică, pentru că va fi fostu cu insielatiune?

— ori pentru nevriscia sau lipsa de minte a unuia din cei ce se invoiescu?

— sau pentru că n'a fostu aldamasiu?

— ori pentru nepotrivéla prețului, fiindu pré-micu sau pré-mare?

— cu alte cuvinte, cari anume și câte sunt pricinele pentru stricarea unei invoielei?

§. 362. Câți marturi trebuie se fia la incheierea unei invoielei?

— că ce felu de ómeni trebuie se fia marturii?

— si daca sunt resplatiti ei prin ceva pentru marturi'a loru?

§. 363. În ce felu de impregiurari se întrebuintédia la sateni chezasia?

— lesne ore se prindu ei a fi chezasi pentru cineva?

— care e raspunderea chezasiului?

— si care este resplat'a lui?

§. 364. Ce este glób'a?

— pentru ce se da?

— se da ea numai în bani?

— sau si în lucruri?

— ori pôte si în múnca?

— câtu pôte fi ea de mare?

— si cum se implinesce?

§. 365. Isi mai aduce aminte poporulu de ceea-ce se chiamá în vechime bani de ciobóte, sau în alte locuri trépada?

— si cum anume povestese despre acésta?

§. 366. Se scie ore pe acolo si ce se dice despre cochii-vechi?

§. 367. Óre se obicinuesce vreunu felu de mezatu*) dupa obiceiulu poporului, altfelu decum se face dupa legea cea scrisa?

§. 368. Cum se face candu se daruesce cuiva vreunu lucru mai de prețiu?

§. 369. Cari sunt dilele sau intemplanile, candu țieranii obicinuescu a face daruri?

— si cui anume le facu?

§. 370. Se facu ore daruri si prin scrisu? sau numai din grâu?

§. 371. Daca se intempla vreodata se se ia indaratu lucrulu daruitu, ore pentru care pricina se face acésta?

§. 372. Locuitorii pe ambele laturi ale unu riu, cum ore ilu întrebuintédia dintr'o parte si din alta?

— buna óra până la jumetatea riului?

— sau si altfelu cumva?

§. 373. Locuitorii în susulu riului, cum ore ilu întrebuintédia față cu cei din josulu riului?

— si daca se nascu certe în asta privintia?

§. 374. Ce felu de renduiala se pastrédia pentru întrebuintiarea apei dintr'unu putiu strainu?

— si daca toti acei ce se folosescu de elu trebuie se ia parte la curatirea si la dresulu lui?

§. 375. Cum este privita de către poporu intrarea fără voia intr'o padure straina, dupa ciuperci, nuci, maturi, pόμε si altele?

§. 376. Candu venédia cineva pe pamentu

*) Turcesce = licitare.

strainu sau pescuiesce în apa straina, ce face atunci stapanulu loculu?

§. 377. Cu ce felu de renduéla se întrebuintédia luncele, lacurile, apele sau isvórele obstesci?

§. 378. Candu se face impartiéla unei averi, cum se impartiescu ore bucatele ce sunt inca pe campu?

— si cum acelea ce sunt adunate?

§. 379. O asemenea impartiéla singuri partasii o facu?

— ori chiama ei pentru acésta pe ómeni buni, adeca dintre rude sau vecini, ori dintre betranii satulu?

— si cum sunt resplatiti acestia pentru ostenéla loru?

§. 380. Daca s'a impartitu averea în parti de o potriua dupa numerulu partasiloru, acele parti se punu ore la sorti?

— sau în ce altu chipu se dau ele celoru în dreptu?

§. 381. Poporulu face elu vreo deosebire între apucarea averii straine cu buna credintia si între aceea cu reu cugetu?

§. 382. Cum privesce poporulu, candu se amesteca cineva în téguel'a altuia, dandu unu prețiu mai mare?

§. 383. De către cine se desléga certele între vendiatori si cumparatori despre prețulu sau însusirea marfei?

— si în ce chipu se desléga ele?

§. 384. În ce impregiurari obicinuesce poporulu a pune vreunu lucru la altu cineva pentru pastrare, buna óra bucatele intr'unu ambaru strainu si altele?

— cum se resplatescu celu ce le tine?

— si cum raspunde la intemplanie de a se strica sau a se perde ele?

§. 385. Candu doi sau mai multi au între dinsi prigonire sau judecata pentru o avere miscatóre, se obicinuescu ore de a se pune acésta avere miscatóre în pastrare la unu altu omu, până la deslegarea judecatiei?

— si cá ce felu de omu trebuie se fia unu asemenea pastratoru?

Foisiór'a „Observatoriului“.

Unu preotu intieleptu si preotés'a lui.

(Urmare si fine.)

IV.

Am inceputu unu cursu de scóla: scól'a cu fetiorasi si fetiori. Dupa esirea din s. liturgia mergu la scóla, acolo se aduna tineretu multu de ambele sexe si în forma de discursu sau cá poveste le predau istori'a patriei si istori'a nationala, spunendu-le originea Romanilor; le aretu pe map'a țierii: le spunu cá pamentulu e rotundu, cá prin legile ddiiesci se sustine în aeru; le spunu anecdote si fabule; le enarediu myturi isrorice, cá se'i atragu spre a'i poté cultivá.

De curendu am inceputu se le vorbescu din portarea lumei, cum au se între în case la domnii pe unde'i va duce necasulu, cum nu trebuie se salute pe drumu pe ori-ce sdrentiosu, de-órece e chiaru scandalu cum saluta si se inchina poporulu nostru la ori-ce prepaditu; le-am spusu cum au se'si puna pelari'a pe capu dupace o iau si câteva secunde o tinu în mana povestindu cu domnii, si se nu mérga dea lungulu ulitiei pe lângu unu domnutiu cu capulu golu, de-órece ce domnii uita sau nu vreau a le dice se'si puna pelari'a susu, bucurandu-se de prosti'a loru etc. etc.

Celu mai imbucuratoriulu succesu l'am avutu cu regularea petrekeriloru tineretulu, de-órece ce acestea erau scandalóse. Acestu succesu în regularea vietiei morali a tineretulu imi causédia asia bucuria, în câtu de multe-ori plangu de voiosu, cá ce mi-a succesu a face.

Sciam, cá siedietorile degenerasera mai pretotindenii si erau midiuoculu celu mai bunu sau favoritoriu coruptiunei. Indata am inceputu a vorbi de acésta la poporu si concrediendu tómn'a pe unu omu stimatu din comuna, am adunatu si inscrisu tineretulu cu contribuiri

pe dóue liste, cá din contribuiri acelea se inchiriediu dóue case în distantia egala de cas'a parochiala si la familii oneste. Acésta mi-a succesu érași. Tineretulu de curiosu, cá ce o mai fi si acésta, intr'unu sufletu s'au inscrisu la siedietorile popei. Acolo am ingrijitu se fia câte unu flacáu care scia ceti, si procurandu-le nisce carti, cá Leonatu, Ilén'a Cosinzan'a, Poesiile poporali de Marienescu, Alesandri etc., colinde si altele, am facutu se le citésca în siedietóre, si le invetiau de placere. În tóte jernelle — fiindu'mi preotés'a tinera si viala, ii dam braçulu si mergeamu si mergemu si acum în siedietorile celea dóue si câte $\frac{1}{4}$ de óra stamu cu tineretulu în povesti; preotés'a se uita pe rendu la lucrulu fiacarei fete. Prim'acésta am influintiadu de tortulu e mai finu si cusetur'a mai maiéstra. Cu oca-siunea unoru atari cercetari de siedietori preotés'a acolo imi laudá istetimea în lucru a unei fete etc. si mai în tóta iérn'a vedi progressulu în acestu ramu de industria la țierancutiele nóstre; premiulu pentru cea mai istétia cusetóreasa e unu ánelu de argintu, éra premiulu celei mai bune torsetóre sunt nisce margele, 2 premii eftine, inse scumpe, de-órece ce sunt dela dómn'a preotés'a. Celei mai curatu imbracate fete ii dá preotés'a unu stergariu lucratu de man'a propria, celei mai bune cantaretie érași ceva. Copiiloru în scóla imagini mici, sante, a 6 cri bucat'a etc.

Jocurile de véra le-am mutatu dela birturi, si cu preotés'a de braçiu facemu câte o preamblare, onorandu cu presentia pe unu $\frac{1}{4}$ de óra jocurile de serbatori. La ospetie mergemu la ori-cine, si gustandu nitielu din bucate, pânăce binecuvantu eu més'a, preotés'a adresédia câteva vorbe dragalasi si glumetie miresei, dorindu'i fericire. éra dupa finitulu ospetielu chiamandu pe nóu'a nevasta la sine, ii dá instructiuni necesarie în viétia sociale de familia. Mai multu cá unu $\frac{1}{4}$ de óra nu siedemu nici-odata la ospetie, dara pe atáta timpu mergemu la ori-ce ospetiu avutu sau seracu, în o forma fara deosebire; candu intramu, vivatele resuna, candu esimu, asemenea.

Colindele celea mai frumóse le audimu noi, si

acésta de aceea, cá-ci fete si fetiori în unu choru sub conducerea dlui invetiatoriu vinu la iubituloru popa si la dragalasi'a loru preotés'a se le colinde. Se spunu cuiva, cá si în siedietóre me ducu, ar dice, cá e rusine, dara acésta o facu cu preotés'a de braçiu si cu cea mai perfecta demnitate. Asiu dorí se audia ori-cine, cum sciu recitá fetiorii starostele la nunti, colinde frumóse la craciunu invetiate la scóla sub conducerea invetiatorielu, cum canta poesi nationali, cum recitédia legende nationali, cantece eroice etc., câtu de frumosu si onestu isi petreca tinerii în siedietori si ori-unde; asiu dorí se védia fetele rumene si moralisate, fetiorii viali si nestorsi de coruptiune, muierile tinere si betrane labórióse, barbatiu nebeutori, fetele totudeauna curatu, dara simplu imbracate, fetiorii cu flori în pelaria, si acésta pusa cu fal'a innascuta unu romanu neaosiu. Intréba pe ori-ce copilulu sau betranu din satu, cá de unde a venitu stramosiulu lui în Daci'a, si'ti va spune, cá din Itali'a, cá e vitia de romanu, cá Stefanu celu mare a batutu pe turci, tataru, polonu, unguru, cá Michaiu vitézulu principele Romaniei a fostu copriusu Tranni'a etc., si indoindu-se cineva de auctoritatea, stim'a si respectulu meu si alu preotesei mele înainte poporaniloru, l'asiu dorí de óspe în acésta comuna; pentru a se convinge, se védia, cá ómenii vinu dupa sfatu la pop'a, asiu dorí se védia cu ce demnitate intru cu preotés'a de braçiu pe unu $\frac{1}{4}$ de óra în siedietóre, la ospetie, la jocu; asiu dorí se védia liniscea, stim'a si respectulu admirabilu doveditu față de persónele nóstre acolo, acasa, pe ulitia si în straini; asiu dorí se védia clacile frumóse facute de tineretu popei, si pe pop'a si preotés'a sér'a acasa impartindu de ale mancarei si beuterei clacasiloru veseli si inveselitu de iubituloru popa si multu dragalasi'a preotés'a; asiu dorí se védia ajutoriulu prestatu de fete si muieri preotesei în lucruri de ale tieseturei, torsului, cuseturei etc., la cari vinu cu scopulu de a ajutá, dara si invétia multu, mai multu cá intr'o scóla. Mai pe susu de tóte asiu dorí se vina însusi Archipastoriulu meu, se védia biseric'a plina de ómeni, în domineci si serbatori si se audia raspunsurile frumóse

§. 386. Imprumuturile se facu ele pe zalogu?

— si ce felu de zaloguri se obicinuescu mai cu séma?

§. 387. Se facu óre imprumuturi si fara dobenda?

— acésta in ce felu de impregiurari?

— si intre ce felu de ómeni mai cu deosebire?

§. 388. Acelu ce are la sine unu zalogu sau vreunu lucru strainu pusu la pastrare, se crede óre in dreptu de a 'lu intrebuintia?

§. 389. Ce se face cu zalogulu, daca datori'a nu s'a platitu la sorocu?

— si ce se face cu lucrulu pusu la pastrare, daca stapanulu lui nu vine la timpu se si'lu ia inapoi?

§. 390. Ce se face daca s'a datu cá zalogu unu lucru ce se dovedesce a fi furatu?

— si ce érași, daca a cumparatu cineva pe nesciute unu lucru furatu?

§. 391. Invoielile de ori-ce felu, imprumutulu sau altele, privescu ele numai pe cei ce le facu?

— ori trecu si la mostenitorii lor?

§. 392. Osandesce poporulu mai multu furtisiagulu pe ascunsu, ori rapirea cu d'a-sila?

— furtulu de vite, ori pe acela de alte lucruri?

— si ce felu de ómeni sunt aceia, dela cari a fura se crede a fi fapt'a cea mai neiertata?

§. 393. Candu cineva culege róde de pe pomulu altuia sau struguri dintr'o vie cá se le manance, se socotesce acésta cá furtisiagu?

§. 394. Este óre vreunu felu de furtisiagu, care se nu fia de locu osanditu de cátra poporu?

§. 395. Cum se face despagubirea pentru lucruri furate sau pentru dobitóce straine omorite?

§. 396. Cum privescu poporulu stricatiunea sau arderea bucatelor sau padurilor straine?

— si daca se intempla acestea, apoi ce felu de ómeni o facu mai obicinu?

— cui o facu?

— si din ce pricina?

§. 397. Cine este respundietorii sau ce se face, daca o vita sau unu dobitocu alu cuiva strica averea altuia, omóra alte dobitóce straine, omóra sau ranesce pe ómeni?

§. 398. Cari sau de câte feluri sunt in poporu temeiurile de a banui, cá cutare anume si nu altulu care va este „celu cu pricina“, adeca a sevërsitu fapt'a rea ce se urmaresce?

§. 399. Ce se face, daca unu omu isi risipesce averea?

— póte cineva se'lu opréscu?

— cine anume?

— si in ce felu de impregiurari?

§. 400. Ce dicu tieranii, candu ómenii straini, Greci, Bulgari sau alte némuri, cumpara pamenturi in tíera?

a prunciloru si juniloru din s. religione precum si din alte obiecte de invetiamentu prescise si neprescise pentru o scóla poporala. Artistulu i-asiu recomandá se vina se védia porturile pitoresci lucrate in casa de man'a tierancei romane; asiu dorí se guste ori-cine mancari pregatite eftinu de tierancele acestei comune, si multe asiu dorí se vina se védia, audia si esperiedie ori-care barbatu romanu cu sufletu dúiosu de cultivarea natiunei lui si se se bucare impreuna cu mine.

V.

Candu amu venitu aici, fetele si muierile portau portu uritu, degeneratu, in rochia, camesi de giolgiu, sub pretextu cá e mai eftinu si fara ostená, éra barbatii câte sínóre — chiaru tricolori ungueresci — pe strae (sumane). Indata-ce amu venitu, preotés'a la indemnulu meu si-a facutu unu costumu romanescu frumosu in compositiunea cea mai curata romanésca si asia esiamu adese la preambulare; romanc'a e cu gustu finu faéa de totu ce e frumosu si au doritu multe fete se'si faca unu asemenea portu; preotés'a le-a invetiatu, de-óre ce acésta érá tóta intentiunea costumulu romanescu a preotesei. In alu doilea anu facuiu de preotés'a doná costumulu seu fetei primariului; acésta ilu portá cu fala, si se fi vediu cá in doi ani n'a mai fostu urma de rochia in satu, luandu afara unele muieri betrane, cari nu mai affau consultu a'si schimbá portulu, dara si ele pareau cá invidiáa costumulu celu frumosu a tineretulu de acum. Stergariel, feéiele de perina si de mésa a preotesei si adi sunt totu prin satu de muistra (modelu); pe mese e asternuta in tóta cas'a câte o faéa de mésa cu cuseturi frumóse, si de-óre ce camesi'a preotesei — dela costumulu romanescu — érá de penza de bumbacu, de aceea adi se tiesa in ori-ce casa, vestmentele de serbatori sunt de penza de bumbacu, éra cele de tóte dilele de penza de cânepa. Servitoriiu mi l'am imbracatu adeveratu romanescu, si fetioriiu satulu l'au urmatu. Nu voiam se vedu in cas'a mea personalulu de servitiu portandu unu portu corcitu si de alta parte am facutu de unu fetioru frumosu si de „gazda“ mare si-a facutu unu portu frumosu. Imitatorii au fostu mai toti fetiori, de-óre ce le placea cátu de bine siedea voiniculu de mai inainte si vedeau cum se uitau fetele de cudragu la elu. In anulu ur-

Alegerea episcopuui Stoicoviciu cassata.

Precum se scie, congresulu bisericei serbesci au alesu de mitropolitu-patriarchu cu maioritate stralucita totu pe betranulu parintele Stoicoviciu episcopu dela Bud'a si aprópe octogenariu, adeca totu pe celu alesu la 1874 inainte de Ivascoviciu, dara si atunci respinsu de cátra ministeriu. Alegerea lui Stoicoviciu fu si acuma cassata, fara cá se se póta dice din vreo parte ori-care, cá acelu betranu ar fi lucratu vreodata in spiritu serbescu in contra magiariloru sau a gubernulu, éra asupra calitatiloru lui cá episcopu nu ministrii au se judece si se dispuna. Comissariulu Cseh, care venise dela Carlovitiu la Buda, se intórse iute cu rescriptulu prea inaltu si convocandu congresulu, in 4/16 Dec. ilu citi, apoi tinu serbiloru o „cazania“, de acelu intielesu, cá „daca voiescu se'si arate lealitatea lor prin fapta, atunci se aléga de mitropolitu pe unu episcopu, carele se dea garantia, cá elu va administrá biserica in armonia cu interesele statulu.“

Aplicarea dreptulu electorale s'au falsificatu in lume fórté desu, nicairi inse si nici odata asia cá in Ungari'a in acesti 15 ani din urma. Casulu de faéa sémena cá va intrece pe tóte. Ce insémna cuventele comissariulu Cseh mai puéinu decátu: Alegeti de mitropolitu pe candidatulu ministeriulu, pe Angelici. Dara atunci tóta acea alegere devine o curata comedia, si pecatu de spesele enorme cauzate in 3—4 septemani cu 75 deputati si cu atáta parada unguéscu si serbéscu. Daca inse serbii s'aru incapatíná, precum camu sunt ei dela natura si aru alege a trei'a óra totu pe Stoicoviciu, sau si pe altulu, numai nu pe candidatulu ministeriulu? In acestu casu gubernulu schimbandu rol'a, va denumi pe care va voi elu si'lu va propune la prea inalta confirmare. Afle inse ministeriulu unguerescu, cá la popórale de ritu orientale tocmai archereii, mitropolitii si patriarchii denumiti, impusi de cátra gubernu, au cea mai puéina védia si auctoritate la poporu, care tocma din acea cauza le denéga reverenti'a tradicionale, pierdu chiaru pietatea cátra biserica si religione. Ministerulu Trefort si ori-care altulu se afla intru raticire cumplita, daca mai credu ei, cá pe popórale de ritu orientale voru fi in stare a le mai duce dupa voi'a lor prin clerulu superiore, prin archierei si patriarchi. Numai valórea individuale si meritele reali recunoscute ale unui archiereu ori-care, inponu astadi popóraloru de confessiunea loru, acelea calitati inse inponu de siguru. Au nu vede ministrulu Trefort ce se intempla chiaru si in Russi'a cea bigotta, unde toti archiereii sunt denumiti pe placulu si pe sprincén'a ministrulu cultelor? Bisericele au inceputu a remané góle, buna-óra cá in Ungari'a. „P. Naplo“ cerea deunadi, cá bisericele de ritu orientale (unite, neunite) se fia

matoriu fetioriiu toti aveau portu frumosu, barbatii, parte cea mai mare. Astufeliu portulu l'am adusu in regula. Se fi vediu ce portu uritu si corcitu érá in satulu acesta acum sunt 7 ani de candu am venitu aci cá parochu. Acuma, cum vedi, in loculu giolgiulu, albiturele muieresci si barbatesci sunt de penza de cânepa si de bumbacu; in loculu rochiei catrintiele frumóse si tóte dupa cum le vedi. Sintiescu o adeverata bucuria parintiésca, candu vedu, cá si in comunele vecine se reguléda portulu nationalu.

Betraniloru le povestescu din „gazete“ dominee'a dupa amédi, si le esplicu starea de adi a lumei; adese ori atátia ascultatori am pe lángha mine, in cátu implu uliti'a, cárciumele 'su góle, ómenii 'su mai procopsiti, pop'a mai invetiatu si cu deplina auctoritate in satu. Tóte acestea se potu face cu o demnitate, in cátu se insuffle poporulu respectu si pietate faéa de pop'a, numai se fia o faéa seriósa, dara binevoitória, se fia o consórtia preotés'a bine educata si avendu o portare dragalasia, afabila, dara nu dimitiatoria, si mai pe susu de tóte energi'a de lipsa in ori-ce intreprindere de atare natura. Acusi vomu avé in satu unu rotariu, fauru, cojocariu si cismasiu, toti tineri romani, trimisi doi la maestria pe spesele comunei sau a poporaniloru contribuenti, éra doi pe spesele proprie. In dile de lucru si vér'a nu mai vedi astadi pe capulu nici-unui barbatu june, copilu sau betranu, pelarii grele, ci de 3 ani incóce póta pelarii de paie impletite de juni si copii, si asia multe morburí se incungiára, si crutiarea e mai mare.

La tóte acestea privescu astadi fericitu, preotés'a privescu cu dragu; ne uitamu la copilasii cei doi ai nostriu si la poporulu blandu si muncitoriu, si impartimu iubirea in dóue. Ómeni mai fericiti cá noi nu credemu se existe pe pamentu. Acésta e istori'a celoru 7 ani si vei vedé si audi mai multe bune, ce mi'su rezervate de bunulu Ddieu a le implini. Missiunea si rolulu preotului romanu e cea mai sublima, si eu nu asiu schimbá rolulu meu nici cu rolulu celui mai expertu diplomatu de adi. Ddieu cu noi!

Fagarasiu 1/9 1881.

Corneliu Popu Pecurariu.

tractate cá la turci si cá la muscali. Prea bine: cercati si veti vedea resultatulu. Pana inainte cu 5—6 ani audiai chiaru si pe bulgari vorbindu despre archiereii lor cu mare despretiu: „Vladic'a nostru s'a turcitu; pasi'a i-a castigatu vladic'a, pasi'a se si'lu aiba; de noi se'i creasca érba verde nu numai in curte, ci si in chiliile lui.“ Si la archiereii din Russi'a cine se mai inchina? Nunnai acei ce se inbuiba la mesele lor si facu apelle dese la pungile lor.

Preste puéinu se va scí si resultatulu alegerei noue dela Carlovitiu; daca inse confirmarea nu va esí dupa dorinti'a serbiloru, ii veti audi dicundu cá si bulgarii pana erau sub turci: „pasi'a l'a facutu, pasi'a se si'lu aiba.“

In totu casulu procedur'a din Carlovitiu este si pentru clerurile romanesci mai multu de cátu instructiva: ea este unu Mene Tekel Ufarsin pentru multi.

— (Telegramu) 19 Dec. Astadi congresulu au alesu de mitropolitu pe episcopulu Zsivkovics cu 53 de voturi contra 11 ale lui Angelici.

Numai atáta spune telegramulu de alaltaeri. Asia dara serbii totu nu facura pe voi'a ministrulu, ci mai bine alesera pe unulu, de care inainte de aceea se ferisera si ei, mai alesu din cauza precum diceau si serbii, cá prea ar fi omu de lume, carui ii place se tráiesca dile albe. Ce mai scii, nu cumva se se cassadie si acésta alegere.

Din Dalmati'a.

Dupa tóte scirile venite dela Cattaro si din alte puncte ale Dalmatiei, fldml. Jovanovici totu mai trage poteri militare si mai alesu gendarmeria asupra districtelor revoltate. Se credea cá in capu de érna ne avendu muntenii ce manca, se voru unili si inchina. Asia se dicea in Vien'a si in B.-Pest'a, unde domnesce orb'a nesciintia despre totu ce se numesce Orientu, ori peninsula balcanica, Bosni'a, Dalmati'a etc. Garnisónele s'au intaritu cu trupe noue; muntii Crivosciei se afla impresurati cu trupe, comunicatiunea munteniloru cu marea este taiata, si acum se incérca se'i taie si de cátra Hertiegovin'a, de unde le vinu ajutorie dela fratii lor, totu serbi cá si ei. In cátu pentru Muntenegru, principele Nicolae tine la parol'a data si nu sufere cá suditi de ai sei se mérga in ajutoriulu crivoscianiloru, dara voivodii (capitanii) si ministrulu de interne Masia Vrbitia striga, cá nu are nimeni dreptu se opréscu pe frati, cá se nu mérga in ajutoriulu fratiloru. Preste acésta sunt fórté multi montenegrini, carii pretindu atátu cu dreptu istoricu, cátu si cu dreptulu nationalitatiei si alu vecinatatiei, cá acelu districtu mare numitu Hertiegovin'a se fia annexatu si incorporatu pentru toti vecii la Muntenegru, éra nu la Austro-Ungaria. Muntenegrenii carii mergu la térgulu (marturia) de septemana in Cattaro, nu'si punu paza gurei, ci o spunu curatu, cá ei nu lasa Hertiegovin'a.

Adeca lucrurile s'au inceputu si acum tocma cá in 1875, mai ántaiu focu micu, din care apoi Orientulu se se aprinda din nou.

Cestiunea Dunarei si conflictulu.

Daca cumva si diplomatii austro-unguresci eugeta si simtu in cestiunea Dunarei si relative la Romani'a totu cá press'a unguéscu intréga si cá mai multe diarie mari dela Vien'a, in acestu casu conflictulu actualu nu se mai póte complaná niciodata, decátu numai a se proroga, a se amana pe unu timpu órecare, de ex. pana la 1883 adeca de Joi pana mai apoi, elu inse nu se mai póte complaná si impacá fara a trece in vreunu stadiu din cele mai violente. Curatu si respicatu o spunu diariel unguerene, cá ei considera Dunarea intréga, adeca si dela portile de feru la vale, de proprietate a lor. Intre altele aristocraticulu „Pesti Napló“ insulta pe romani si pe gubernulu lor de hoti, cari totu ei striga cá se prinde pe hoti*); pe gubernu si pe camere le numesce „insolente“. Diariel redactate de renegati cá „N. Pester Journal“ etc. scriu si mai spurcatu contra Romaniéi si pretindu umilirea ei pe toti vecii.

Intre impregiurari cá acestea se póte prea usioru, cá romani din monarchi'a austro-unguésca se ajunga cum se dice, „intre ciocanú si nicovala“ (ileu). Tocma pentru aceea inse noi

* Mint a tolvaj, ki tolvajt kiábál monarchiánkat vádolja etc.

repetim refrenul nostru enunțiat de multe-ori mai virtuos de doi ani încôce, că se fimu cu neadormita atențiune la cestiunea Dunarei cu care merge în linia paralela cestiunea Carpatiloru, se cautam dreptu în fața ei și se o urmarim. Racetele pressei ungurene se nu ne confunde, ci se vedem ce dice și press'a Angliei, Franciei, Rusiei etc. În momentele de față chiar și press'a cea liberală din Germania ține cu România. În Prag'a diariulu „Politik“ dă tota dreptatea României, că se se apere cu atât mai virtuos, că după credințele acelu organu cechu tota acosta incurcatura o facu numai ungurenii, cari nu pot se suferi nimicu ce este românesc.

Intre acestea impregiurari noi avem se urmarim preste totu mai alesu acte oficiali și informatiuni oficiose. Asta-data reproducem și noi

Proiectulu de respunsu alu Camerei la discursulu Tronului.

Sire!

Adunarea legiuitoare, intrunita în prim'a ei sesiune ordinara, de candu Statulu romanu 'si-a luat rangulu ce se cuvenea însemnatii sale politice, este mandra de a aduce Regelui României marirea devotamentului și recunoscintei sale.

Onoratoare și placuta este datorica ce'si implinescu mandatarii natiunii, candu vinu se intrunescă în jurulu Tronului simțimintele de adanca iubire, intarita între Rege și natiune, prin atatia ani de silintie grele, dera roditoare, în care celu ce sta pe Tronulu României, era pururea și în fruntea totoror dorintieloru înalte și patriotice.

Astadi, candu isband'a deplina a resplatu lucrarea staruitoare, în care s'au intrunitu toate puterile vii ale țerii, natiunea se afla mai bine pregatita și indemnata a pasi cu încredere înainte, la lucrarile de organizare, de dezvoltare și de intarire inaintu.

Românii, abia esiti înse din cele mai aspre încercari, și gelosi de a pastra neatinsu ceea-ce cu greu au redobanditu asupra nedreptatii și încalcariloru timpiloru trecuti, nu pot se încetedit de a fi cu grija și luare aminte la totu ce se misca în afara, atingetoriu de țier'a lor. Cestiunea libertatii Dunarei nu putea dera se nu destepse mari îngrijiri în tota țier'a.

De candu acestu mare fluviu a fostu redatu liberulu trafic alu poporeloru, România a renascutu la o noua viața politica și economica, și repede s'a redicatu acolo unde se afla astadi. Românii tinu dara la pastrarea libertatii Dunarei, că la cea mai puternica garantica a esistentii și a viitorulu lor.

Mare a fostu nelinistea țerii, candu a vedutu că, în contra tractatelor și a principiilor de dreptu alu gintiloru, drepturile nostre teritoriale în apele romane erau puse în cestiune și libertatea Dunarei era amenintata a deveni ilusoria.

Mandatarii țerii au priimitu dara cu fericire asicurarile date de guvernulu Maiestatii Tale în acosta cestiune. Luandu actu, că nici o hotarire n'a fostu încă luata, Adunarea promite a da guvernulu totu concursulu seu, spre a feri libertatea Dunarei și drepturile suverane ale României de ori-ce atingere, în conformitate cu dreptulu publicu alu Europei.

În acosta cestiune, Maiestatea Ta va gasi pe toti Românii uniti și nestramutati în otarirea lor; alta deosebire nu va fi între densii, de câtu numai rivalitatea de zelu patrioticu, intru a pastra neatinsu drepturile, pe cari ei le privescu legate de incesi destinele României.

Adunarea face, Sire, cele mai caldure urari, pentru că speranti'a Maiestatii Tale într'o epoca de linisce și de pace pentru Europ'a, se se implinescu.

Noulu nostru Regatu, ajutatu de lucrarea spornica a unei epoce de linisce și de activitate pacifica, aru putea se indeplinescu repede imbunatatirile ce se mai ceru, pentru dezvoltarea sa economica și pentru intarirea sa politica.

Poterea nostra armata, despre ale carei progrese și soliditate, Maiestatea Ta ne dă cele mai imbucuratoare asicurari, va primi și de aici înainte staruitoarele îngrijiri ale reprezentatiunii nationale. De candu sub conducerea Maiestatii Tale, acosta tinera armata a ridicatu în afara prestigiulu natiunii și a devenitu în intru celu mai puternicu organu alu instructiunii și educatiunii nationale, Adunarea legiuitoare s'a folositu de ori-ce ocaziune spre a'i areta recunoscintea și sollicitudinea ei, precum și speranti'a ce'si pune într'insa, spre a urma bun'a datina stramosiescu, de a pastra cu ori-ce pretiu ceea ce este alu țerii, fara a rivni nici-odata bunulu altuia.

Una din primele datorii ale puterii legiuitoare este de a da instructiunii publice însemnatatea ce i-se cuvine. Adunarea va da cu grabire totu ce va putea contribui. că Tiér'a se dobândesca o sistema deplina de instructiune și educatiune nationala, sistema care se încunjore tinerile generatiuni cu o atmosfera de progresu și de simțiri înalte și patriotice.

Adunarea se va ocupa, c'o deosebita luare aminte, de legile privitoare la imbunatatirea justitiei, la asicurarea independentiei ei, în scopulu de a ajunge la tint'a dorita de toti, aceea de a face din puterea judecatoriescu o adeverata a treia putere în Statu.

Numerosele proiecte de legi, infatisiate sau anuntiate de guvernulu Maiestatii Tale, pentru imbunatatirile și indeplinirile de adusu în deosebitele ramuri ale organizarii Statului, voru fi cercetate cu bagare de seama de Adunarea legiuitoare.

Ea va fi fericita de a constata că aceeași îngrijire se da în urma și aplicarii legiloru; că-ci, dela punerea lor în lucrare atirna că scopulu, pentru care au fostu facute, se fia ajunsu, și că gresialele lor chiar se nu inpuçinedie efectele ce ele sunt menite a produce.

Buna situatiune finantiara, pe care și la deschiderea acestei sesiuni ne-o anuntia guvernulu Maiestatii Tale, intarindu definitivu creditulu Statului și dandu mijlocele cele mai intinse pentru ori-ce întreprinderi folositoare țerii, va inlesni inaintarea cu repeditiune a lucrariloru menite a veni în ajutorulu dezvoltarii intereselor materiale ale României.

Adunarea vede cu fericire că și în cestiunile economice esemplulu și indemnulu, plecandu dela Tronu, aréta țerii noi mijloce de propasire și de intarire.

În îndovita opera de intarire politica și de dezvoltare materiala, vei gasi, Sire, pe mandatarii natiunii credinciosi datoriei lor; nestramutati în sustinerea drepturiloru țerii, otariti a lucra la indeplinirea organizarii interne și la reusita miscarii economice, ei spera a raspunde astfel la asteptarile țerii și ale Maiestatii Tale.

Traiescu Regele!

Traiescu Regina!

Raportore, E. Costinescu.

România.

— Aniversari'a a patr'a dela caderea Plevnei s'a serbatu și estimpu cu destula solemnitate, despre care citim în diariile capitalei unele că acestea:

Sambata 28 Nvbre la orele 10 și jumetate deminuti'a, MM. LL. Regele și Regina au primitu consiliulu de ministrii care, împreuna cu felicitarile sale pentru aniversari'a luarei Plevnei, a avutu onore a supune M. S. Regelui jurnalulu, prin care se roga M. S. Regele a încuviintia, că Maiest. Sa Regina se porțe însemnele marei cruci a „Coronei României.“

— La orele 11, Mai. Sa Regele a mersu la biseric'a din Dealulu-Spirei, spre a asista la serviciulu divin, ce s'a celebratu pentru aniversarea dilei de 28 Novembre. Mai. Sa a fostu primitu de dnulu generalu comandantu alu divisiiei II teritoriale, de dnii generali, precum și de dnii oficeri superiori ai trupelor din Dealulu-Spirei. Santi'a Sa archiereulu Silivestru a oficiatu serviciulu divin; drapelele erau insirate în fața altariulu și detașamentele din diferite trupe au datu onorurile militare.

Mai. Sa Regele a mersu apoi la biseric'a St. Georgiu, unde Santi'a sa archiereulu Narcisu a celebratu serviciulu religiosu pentru trupele casarmate la Malmaison.

La orele 12, M. S. s'a întorsu la palatu.

— Sér'a, la orele 6 și jumetate, MM. LL. au intrunitu la prandiu pe dnii generali Cernatu, Radovicu, Racovitia, Manu, G. Angheliescu, Slaniceanu, Haralambu, Davila, Leca, Calinescu, A. Angheliescu, Cretianu; pe dnii coloneli inspectori și coloneli ai trupelor din garnisóna.

M. S. Regele a ridicatu unu toastu în onorea armatei, la care dn. generalu de divisiie Cernatu a respunsu orandu, în numele armatei, ani multi și fericiti, MM. LL. Regelui și Reginei.

— Desbaterile publice asupra adressei, prin urmare și asupra cestiunii danubiane s'au inceputu la camer'a deputatiloru în 3/15 Dec. în care di au vorbitu numai membrii din opostiunea neo-conservativiloru precum se numescu mai de curendu, cu dnii Titu Maiorescu, Petru Carpu

A. Lahovari în frunte, și dn. avocatulu Vernescu, capulu fractiunii asia numite sinceru liberala. Fiacare a tinutu discursuri lungi, unii foarte pasionate. A dou'a di vorbi dn. Emilu Costinescu raportorulu maioritatiei, după care urmara dnii Codrescu și A. Lahovari contra; în fine luă cuvântulu d. ministru presedente Joanu Brateanu, după care adresa se si votă cu maioritate de 64 contra 18.

Dedati a citi ori-ce discussiuni și desbateri politice din alta țiera fara nici-o preocupatiune personale pentru nimeni, amu fi doritu că se avemu toate acelea discursuri dintru odata sub ochi, spre a ne forma o judecata câtu se pôte de justa, mai virtuos în cestiunea Dunarei, care după noi este identica cu existenti'a statului și a nationalitatiei romanesce, cu libertatea și cu prosperitatea ei; înse diariile din capitala nu tinu ordine chronologica în casuri de acestea, ci numai „Monit. oficiale“, care érasu nu le pôte publica dintru odata pe toate. Doue curente de idei se manifestara cu acosta ocaziune. „Sincerii liberali“ nu voru se audia de nici-o transactiune în cestiunea Dunarei, li s'a încuibatu ide'a fixa, că ministeriulu actualu prea se angagiase cu Austro-Ungari'a. Neo-conservativii sunt foarte elocenti, totuodata Maiorescu satiricu, Lahovari violentu, necrutatoriu, Carpu face pe profesorulu de politica și diplomatia, dara în cestiunea principale numai Carpu a disu ceva pozitivu, că se se faca concessiuni în cestiunea danubiana cu conditiune că cu aceea țier'a se si asigure cele lalte drepturi de suveranitate. Partea cea mai mare a publiculu a primitu acelea espectoratiuni cu mirare și neplacere, comentandu tinut'a neo-conservativiloru în sensu foarte sinistru, că și cum adeca ei aru voi se se folosescu de cris'a actuala asia, că dupăce ei de sinesi nu potu trantă pe guvernulu, se fia trantitu că în pretiu de satisfactiune în urmarea amerintiariloru austro-unguresci. La toate planurile de natur'a acestora raspunde ministerulu J. Brateanu, dandu informatiuni exacte, pe câtu numai suferu natur'a cea delicata a cauzei, era unde crede, că adversarii sei o compromitu, nu lipsesce a'i si infruntă. În câtu pentru neproducerea actelor diplomatice nici în conferentia închisa, ministrulu mai spune si cu acosta ocaziune verde în audiulu țerii, că românii nu sciuntă că, ceea ce s'a comprobatu la diverse ocaziuni mari, că unii nu si tinura parol'a de onore data în conferentia, ci cum au esitu de acolo, au si flecaritu secretele țerii (nu ale lor) la altii nechiamati, (ba pôte și cu totulu hostili) și pe la consulate, precum se facea regulatu încă și în dilele lui Alexandru Joanu Cusa. Adeverate tradari produse numai prin mancarimea de a vorbi.

Au și magiarii darulu acela de a nu tacé, de le-ai pune focu pe limba, înse cu o diferentia esentiala de romani. Magiarii sunt în stare se cutriere câte unu coltiu de țiera, prin toate comunele, pe la familiile fruntasie, spre a le comunica secretele venite lor de din susu; aru avea înse intru nimicu se injunghie pe acei ce aru cutedia se publice, se si alerge gur'a despre unu secretu alu lor de ex. cătra vreunu romanu ori sasu; în totu casulu unii că aceia trecu la ei de ómeni fara caracteru și chiaru de tradatori. De altu-mentrea tocma asia facu și anglii, francesii, germanii, italianii (chiaru și cu pumnariulu). Noi românii nu pricepem nici până astadi ce este secretulu publicu, se scia toti și se nu scia nici-unulu, se ascultam înse mai departe pe dn. Brateanu.

(Va urmă.)

Corespondentia particularie ale „Observatoriulu“.

Dle Red!

Permite-mi se facu câteva observari la respunsulu ce mi'ati datu în Nr. 93 a diariulu ce redigeti.')

În epistol'a ce v'am adresatu, v'am invitatu se publicati reflexiunile mele, daca veti află cu cale, dacă voiti, spunendu din capulu loculu, că nu am intentiune a face critica, a polemisa, ci numai a ve aduce la cunoscintia cele ce am observatu. Prin urmare poteati se treceti preste ele la ordinea dilei, bunaóra cum ati trecut preste erorile mele de ortografia și gramatica,

Fiindu-că mi ceri, éta iti mai facu odata pe voia. Nu mi respondi la nici-una din întrebările puse de mine în Nrulu 93 asia precumu trebuem se le punu în interessulu curatulu adeveru; treci și preste lectiunea „Luminatoriulu“ data în Nr. seu 94. Sustii mortisiu, că ai fostu obiectivulu. Dacă la dta lovitorele de biciu preste spate însemna a fi obiectivulu, și dacă nu e critica infruntarea, că redactorii si-au pusu manile la spate și acuma că le plesnescu îndolentia, adeca mai multu si decâtu lene, atunci după logic'a dtaale ar urmă, că palmile si pumnii trasi cuiva în midioloculu stradei sunt tractari obiective. Acuma me infrunti, că de ce ti-am publicatu articulu Nr. 92. Era dacă nu l'astu fi publicatu, atunci sciu că mi-asiu fi auditu cu totul alte complimente.

Red.

de cari de altumentrea se afla destule si in foi'a ce redigeati.

Responsulu dvóstra m'a surprinsu. Asteptam unu responsu obiectivu, cu sãnge rece, cugetam cã voiu aflã bunavointi'a de a fi chiarificatu si luminatu asupra reflexiuniloru mele.

In locu de obiectivitate am datu preste epitetulu de „in pertinentu“, in locu de bunavointi'a de a me clarificã, aflaiu o ignorare totala a opiniunei contrarie si opuse opiniunei dvóstra, aflaiu unu dispretiu faãia de totu ce nu Ve place.

Sciu prea bine, cã aveti mari merite pentru natiune, nu am sciutu inse, cã nu primiti nici-o observare, nici-o reflexiune faãia de aceea ce se petrece de presente. Daca sciam acãsta, taceam pãna ce veneã imperati'a tolerantiei.

Eu n'am declarat pe nime de lenesiu, de trãntor. Am disu numai, cã nu s'a scrisu nemica despre cele mai multe cause vitale a nãstre, si cã nu pãcepem atãta indolentia. Eca totu ce am disu. Si daca am disu si am adusu inaintea cãteva casuri speciale cu cea mai mare obiectivitate,*) intreb, este acãsta in pertinentia? Atunci candu si dvóstra singuru recunosceti, cã in cestiunea memorandumului ce trebuia si potea se se face, nu s'a facutu si scrisu nemica,*) atunci candu dvóstra prin responsulu datu imi dati dreptu cã nu s'a scrisu nemica despre afacerile si cauzele vitale a bisericeii nãstre gr. or. Congressulu nostru bisericescu pare cã s'a tãnutu in Chin'a, in Peching.*)

Diceti, cã redactorii nu pot se fia, dara nici trebuintia nu este se fia genii universali si specialisti in tãte. Asia este dle Red.! Documentu Nr. 91 din jurnalulu dvóstra, in care ati publicatu cu multa cunoscintia de cauza unu articulu despre congressulu bisericeii calvine din Dobritãnu, fãra cã istori'a si legislatur'a bisericeii calvinesci se Ve fia fostu studiu specialu si pãte nici ocaziune nu ati avutu a fi primitu in arhivele consistoriale a lor si a frundiãri prin actele acelora.)*

Ve insielati dnule Red., daca credeti, cã numai singuru isu de o opiniune. Nu au fostu unulu din cei multi, cu cari am vorbitu, care se nu fi observatu totu acele ce am observatu si eu; deosebire intre mine si cei multi este numai atãta, cã eu m'am espusu la epitetulu de in pertinentu si alte, si cã eu am devenitu midilocitoriulu sarcasmelor si a vorbelor despre tãitãrie, cu cari binevoiti a onorã pe bietii aradani, fãra dreptu, fãra provocare.)*

Aceste imi sunt observatiunile la responsulu dv. La modululu cum se esplica cuvintele si expresiunile mele si la alte multe nu voiu se respundu, de o parte pentru-cã nu se referescu la asertiunile mele, era de alta parte voiescu a me feri de o cãrta cu dvóstra, pentru-cã singuru ati calificatu cãrta cu redactorii de bataia asupra morilor de ventu.)*

Judece on. publicu cetitoriu in cãtu am avutu eu dreptu, si in cãtu am meritatu responsulu celu prea personalu a dvóstra, si in cãtu au fostu la locululu seu acelu responsu.

Unu prenumerantu.

Sciri diverse.

(Reuniunea romana de cantari din Sibiu.) Alu douilea concertu ordinaru alu acestei reuniuni s'a datu in sãr'a de St. Nicolae 6/18 Decembre a. c. in sal'a „Reuniunei germane de musica“ din locu. Program'a acestui concertu constatãtoare din 8 numere a fostu bine combinata. Indata in inceputu cele doue cantece doiãse „Remasulu bunu codrului“ de F. Mendelssohn-Bartholdy si „Florile codrului“, cantecu popularu scotianu de J. Dürner, executate de corulu reuniunei, au captivat atentia numerosulu publicu si l'au preparatu in modu corespunditoru pentru cele doue duete ale numerulu alu douilea, pe care'lu potemu numi „pies'a de resistentia“ a intregii programe. „Canteculu de sãra“ dupa Göthe-Lermontof si „Pãseric'a — odata cantã“ . . . dupa Delwig de A. Rubinstein cantate de d-n'a Ana Moga (sopranu) si d-lu G. Dima (basu) in modu stralucitu si cu tãta fineti'a artistica de care sunt capabile aceste doue voci simpatice si mlãdiãse, au seceratu cele mai frenetice si legitime aplause. Cu mare caldura si bucuria a fostu primita si aplaudata

*) Apoi daca au fostu si sunt toti indolenti, cum de ai devenitu si dta atãtu de indolentu, cã se nu apuci dta pãna, se scrii barbatescu in locululu totoruru indolentiloru?

Red.

*) Cu biciulu.

Red.

*) S'au scrisu fãrte multe, in organulu mitropolitanu si dupa acela in altele, apoi actele congregeloru se si tiparescu de regula in volumu separatu; numai se pare cã dta nu le-ai vediatu. De altumentrea eca „Luminatoriulu“ publica o seria de articuli despre congressu. Pune man'a pe cugetu si te intrãba, cui voru folosì?

Red.

*) De unde scii dta? Si te mai intreb odata: cine te-a pusu censoru preste lucrãrile mele si comandantu, care se'mi dictedi ce se scriu si ce se lasu?

Red.

*) Acù disesi, „cã nu a fostu unulu din cei multi“ cu cari ai vorbitu, care se nu fi observatu etc.

Red.

*) Am disu curatu: „acãsta este celu de ãntãiu si celu din urma responsu alu meu“ cãtra dta; si acum adaogu rogãrea, cã si dta se binevoiescu a crutiã pe publicu, nu pe mine.

Red.

„Doue ânimi nu'mi dau pace“, compositiune a d-lui G. Dima pentru coru micstu, in forma de hora. Acestu numeru a trebuitu repetatu. D-nisior'a Maria Rosca a escelatu prin frumós'a si fraged'a executare a celor doue cantece: „Solia floriloru“, de F. Schubert si „Pe aripi de cantare“ de F. Mendelssohn-Bartholdy. Felicitandu pe jun'a si dragalasi'a dnisiora pentru succesulu avutu, nu ne potemu retinã a nu face la locululu acesta o mica observare la adres'a on. publicu. Bunulu simtiu si tactulu pretindu, cã in concerte, daca este vorba cã publiculu se isi espriime placerea sau neplacerea sa, se o face acãsta numai dupa ce s'a terminatu o piesa, era se nu o intrerupa prin manifestãrile sale inainte de a se fi terminatu, si fãra cã se fia vreo pauza. Acãsta s'a intemplatu in decursulu cantarei dnisioriei M. Rosca. Prin asemenea intreruperi inoportune suferã executarea si se paraliseãia efectulu musicalu alu piesei.

Esecutarea „Viãti'a tiganiloru“ choru micstu cu soli de R. Schuhmann a fostu buna. In cele doue tertiete pentru voci femeiesci: „Ah, cãte flori pe campu nu pieru . . .“ (dupa A. Niemann) si „Cãtra zefiru“ (dupa Dilla Helena) de F. Hiller s'au distinsu dõmnele Ana Moga, Agnes Brote si dsior'a M. Rosca. Cu deosebita placere au ascultat publiculu cele doue cantece populare romanesce pentru coru micstu „Hei lelitia din celu satu“ . . . si „Curudiu cu frundi'a 'n susu“ . . . arangiate de dlu G. Dim'a.

Acestu frumosu concertu s'a terminatu in modu demnu prin „Scena din siedietõre“ din partea IV (Èrn'a) a oratoriului „Anotimporile“ de J. Haydn executata cu multa precisiune de cãtra corulu reuniunei de cantari.

Acompanimentulu pe piano l'au oferitu in modu alternativu dn'a Minerva Brote, dlu W. Heller bravulu si cunoscutulu maestru alu capelei militare din locu si dlu dirigentu G. Dima.

Daca vomu comparã productiunea de acuma cu cea atãtu de multu aplaudata si justu apretiatã dela concertulu din 15/27 Augustu a. c. datu cu ocaziunea adunãrei generale a „Asociatiunei transilvane etc.“ in sal'a dela „Imperatulu romanu“, apoi cu o deosebita satisfacere si mandria trebe se constatã, cã gratia distinselor talente artistice, inteligente si energioase conduceri si laudabilelu zelulu alu dnului dirigentu G. Dima, reuniunea nãstra de cantari a facutu in tãte privintiele progresse mari, frumóse si simtite, pentru care merita tãta laud'a si celu mai caldurosu spriginu din partea publiculu. Suntemu prea convinsi, cã pãna ce reuniunea va fi sub conducerea actualulu seu dirigentu, prestigiulu ei va merge marindu-se prin productiunile sale, din ce in ce mai perfecte.

i.-g.-b.

(Multu onor. dnule!) Binevoiti a publicã in pretiuitulu diariu alu DV, cã „Julia“ soc. de lectura a junimeii romane dela universitatea din Clusiu, isi va tinea la 16 Fauru 1882 concertulu seu indatinatu in favorulu fondulu seu. Missiunea acestei societati atinge interese culturale romane de mare insemnatate. Parte mare din noi, crescuti la institute straine, amu remasu — multu, puçinu — straini limbei si literaturii nãstre. Contactulu socialu si culturalu, in preponderantia gigantica neromanu, ne-aru cãtropi sau molesì, daca nu amu dispune de o institutiune, carea se sustina si desvõlte simtiulu frescu pãna la cunoscintia nationala. Trecutul ne este martõre, cã amu nesuitu pururea a ridicã prestigiulu societãtii nãstre. In laintrulu ei ne-amu incercatu activitatea in operate, desbateri si prelegeri publice, siedentii ordinãrie si literãrie; ne-amu formatu o biblioteca, unu cabinetu de lectura bipisioru organizatu, cã nici candu in Clusiu, premiamu operate si ajutoram membru lipsiti. In afãra arangiamu concerte si maiãluri, unde melodi'a si joculu romanescu sunt aplaudate chiaru de press'a neromana. Publiculu romanu a si apretiuutu nesuintiile nãstre prin sprijinulu seu moralu si materialu. Recurgem si de astadata la elu; gratitudinea ne va fi: desvõltãrea directiunei incepute, aplicãrea ei in viãti'a practica. Venitulu petreceriloru ne este, dorere, aprõpe uniculu isvoru, dreptu-ce permittãni-se a apelã si de asta-data la bunavointi'a p. o. publicu romanu.

Primiti dle Red. recunoscintia societãtii.

Clusiu, 17 Dec. 1881.

In numele comitetulu arangiatoriu:

presedintele: secretariulu:
Alexandru Dragosiu, Alexand. Ciãclanu,
ascult. de medicina. ascult. de drepturi.

— (Contribuiri) pentru monumentulu lui A. Muresianu, din Gherl'a: Dõmn'a Mari'a Pordea —40,

Joanu Anderco prep. 2.—, Michailu Serbanu canonicu —40, Vasiliu Popu canonicu 1.—, Demetriu Coroianu canonicu 2.—, Eusebiu Cãrtice profesor 1.—, Teodoru Indre prof. 1.—, Atanasiu Demianu prof. 1.—, Lazaru Huru not. cons. 1.—, Andreiu Antonu prot. 1.—, Vas. Pordea vice-not. —60, Joanu Georgiu spir. 1.—, Vas. Onciu protocolistu —50, Teodoru Lenghelu preotu 1.—, Joanu Hodoreanu —50, Vasiliu Gr. Borgovanu prof. —60, Gregoriu Stetiã adv. 2.—, Teodoru Lupu 1.—, dn'a Ludovic'a Borgovanu —40, dsiorãle Elen'a si Eugeni'a Biltiu 1.—, dsior'a Ludovic'a Huz'a —50, dsiorãle An'a, Ludovic'a, Mari'a si Valeri'a Popu 1.—, dsiorãle Emili'a si Corneli'a Lupu —40, Teologii din Gherl'a 10.20, N. N. 1.—, cutãrele 2.—, Leu Babi 1.—, Baldi —40, Vasiliu Suciu —50, N. N. —40, V. Dumbrava —20, Sabinu Coroianu teol. abs. 1.—. — Sum'a totala 38 fl. v. a.

Gherl'a 5 Dec. 1881

Sabinu Coroianu m. p.,
teologu absolutu.

Cursulu burseli din Vien'a si Pest'a in 19 Decembre st. n.

	Vien'a	Pest'a
Rent'a de auru ungrescu	119 85	119 50
I emisiune de oblig. de statulu dela drumulu de feru orientalu ung.	91 60	90.—
II emisiune de oblig. de statulu dela drumulu de feru orient. ung.	109.—	109 25
Oblig. de statulu dela 1876 de ale drumulu de feru orient. ung.	97 75	98 50
Inprumutulu drumuriloru de feru ung.	134.—	133 75
Obligatiuni ung. de rescumperãrea pamentulu	99 25	99.—
Obligatiuni ung. cu clausul'a de sortire	98 50	98.—
Obligatiuni urbariale temesiane	97 70	97 50
Obligatiuni urb. temesiane cu clausul'a de sortire	99 50	99 75
Obligatiuni urbariale transilvane	99 50	99.—
Obligatiuni urbariale croato-slavone	99.—	—
Obligatiuni ung. de rescumperãrea diecimii de vinu	—	97 75
Datorie de statulu austriacu in chartie	77 15	77 20
Datorie de statulu in argintu	78.—	78.—
Rent'a de auru austriacu	94 80	93 75
Sorti de statulu dela 1860	134 20	134.—
Actiuni de banca austro-ung.	856.—	844.—
Actiuni de banca de creditu ung.	357.—	357 50
Actiuni de creditu aust.	360.—	360 50
Serisuri fonciãrie ale institutulu „Albin'a“ dela Sibiu	—	99 20
Galbini imper.	5 60	5 59
Napoleonodorulu	9 42 1/2	9 42
100 marce nemtesci	58 25	58 20

Requisite de ãnvãtãmãntu.

Aparatulu metricu, 12 obiecte cu esplicãrea lor 4 50
Atlas de istoria naturalã cu 250 figure colorate 1 75
Globurì terestre de 21 cm. in diametrù:

Nr. I ajustatù cu meridianu si compas cu pedestalu fin de lemn	13.—
„ II ajustatù cu jumetate meridianu si cu pedestalu de metal	10 50
„ III totu acesta fãra meridianu	8 40
„ IV ajustatù cu jumetate meridianu si pedestalu de lemn	7 40
„ V fãra meridianu si cu pedest. de lemn	5 60

Globurile Nr. II si III sunt de a recomenda, aceste pentru greutatea pedestalulu nu se restõrnã, si sunt frumóse si tari.
Pachetãrea se face intr'o ladita de lemn, pentru care se socotese separat 80 cr. pentru unu globulu.

Map'a Europei, tradusã de J. M. Moldovanu, 140 cm. latã si 120 cm. ãnãlta, pe pãnã, in mapã 5 50
Map'a Semigloburile seu cart'a globulu pamãntescu, 131 cm. latã si 110 cm. ãnãlta, pe pãnã, in mapã 4 50
Map'a tierilor tienetorie de corõna Ungãriei pentru scõlele populare de Eugenie Bordeaux, 158 cm. latã 111 cm. ãnãlta, pe pãnã in mapã, necoloratã 5.—, coloratã 6.—
Mașinã de computu cu globulete albe si negre pe drotu 3 20
Optzeci modele de desemn 1.—

Carti pentru scõlele populare.

Catechismu pentru scõlele popor. gr. cat. crudo 35 cr. leg. —40
„ „ gr. or. de M. Toma —30
Chirila E., Fisica pentru scõlele popor. —30
Dogariu Dariu, Aritmetica. P. 1 si 2 cãte 25 cr., 3 35 cr., 4 bros. —45
Geografia pentru scõlele populare. Cõrsu 1 leg. —20
Istoria Ungãriei pentru scõlele populare —20
Munteanu-Solomonu, Elementariu —20
Popescu J., Antãia cartã de lectura, crudo 20 cr. —25
— A douã cartã de lectura, crudo 60 cr. —70
— Computulu in scõla popor., manualu pentru ãnvãtiã. bros. 1.10
Popu G., Istoria biblica pentru scõlele populare —25
Popu Dr. N., Geografia Ungãriei si elemente din geografia generala —30
— Istoria Ungãriei —25
Popu Stefanu, Legendaru pentru scol. pop., cu 15 ilustr. leg. —40
Putnoki N., Abecedaru magiaru-romanu pentru scol. pop. —25
— Legendaru —30

Calindãre pe anulu 1882.

Amiculu Poporulu, cu tramitãrea francata —50
Calindãru cu cirile, cu tramitãrea francata —24
Calindãru iulianu, gregorianu si alu poporulu romanu de Sim. Manguca, cu tramitãrea francata 1.05
Calindãrulu bunulu economu, cu tramitãrea francata —50
Se afla de vendiãre la

W. KRAFFT in Sibiu

Restaurantu.

Subscrisulu recomãndu onor. publicu restaurantulu meu unde se afla bucate fãrte bune, vinuri fine de mãsa si in butelii, champagnia, bere de Steinbruch (petrãri'a de langa B.-Pest'a) si bere negra.

Juliu Fronius,
piati'a mica Nr. 11 si piati'a Huet Nr. 11.

Editoru si redactoru responsabilu: G. Baritiu.
Tipãriulu lui W. Krafft.